

Ribič na pečini čaka še nekaj časa, kdaj začuje vriskanje smelega plavalca z óne strani deroče reke, ali nocoj ga ni slišal. „Najbrže se mu nocoj ne ljubi vriskati,“ misli si in otide domóv

Čez dva dni, ko je dež nekoliko ponehal in se je reka malo polegla, dobili so ljudje, nabiraje drv, ki jih je reka prinesla sè seboj, mrtvega dečka, ležečega na produ za nekim grmovjem. Komaj so ga spoznali — Uzamétovega Ceneta, tako zeló so ga snedle ribe — ribjega tatú, P. B—c.

Ribič in duh.

(Arabska pripovedka.)

red zeló давними časi je živel star in ubog ribič. Zaslužil si je komaj toliko, da je preživel ženo in troje otrok. Vsak dan je hodil zgodaj na lov, ter vsak dan sklenil, da ne bode več kot štirikrat razmetal mreže.

Nekega jutra se odpravi pri luninem svitu na morski breg. Tu se pripravi za lov in razmeče mreže. Čez nekaj časa potegne mreže na suho in čuti pri tem močen upor. Srčno se je veselil tega, kajti za trdno je mislil, da je napravil dober lov. Ko pa namesto rib zagleda v mreži oslovo okostje, ki mu je vso mrežo raztrgalo, razžalosti se in moli v svojo tolažbo nekaj molitvie iz korana. Potem je iz raztrganih mrež pobral oslovo okostje ter drugič razmetal mreže. Tudi to pot so bile mreže težke, ko jih je potegnil na kopno; ali o ribah ni bilo nobenega sledú! Razven velikega koša, nekaj peska in blata ni bilo nič najti. Močno je bil razžaljen nad tem naš ubogi ribič. „O osoda!“ vzkliknil je z tožnim glasom, „prenehaj hudovati se nad menoj in ne preganjaj nesrečnika, prosečega te potrpljenja! Šel sem iz doma, da bi našel tu živeža, a ti mi groziš s smrtjo! Nobene druge obrti nimam, kakor to, a pri vsej pozornosti, ki jo obračam na njo, ne morem svojej družini niti najpotrebnejšega preskrbeti. Mogoče, da sem te kdaj brez vzroka obdolževal; mogoče pa tudi, da te veseli trpinčiti poštene ljudi in dobre može po temi voditi, a hudobnežem pomagati.“ Tako tožeč je udaril s košem ob tla, in ko je osnažil mreže blata, razmetal jih je tretjič. Tudi to pot ni ujel družega, nego nekaj praznih školjk in blata. Ne morem vam popisati obupnosti ribičeve; ni dosti manjkalo, da ni v svojej prevelikej nesreči izgubil pameti. Ali spomnil se je zopet svoje žene in svojih otrok ter zopet molil nekaj molitvie iz korana.

V tem se je jelo daniti. Naš ribič, dober Mohamedan, ni pozabil svoje jutranje molitve. Molil je in še pristavil: „Gospod, dobri naš oče! Veš, da po štirikrat na dan mreže razmečem. Storil sem to vže trikrat, a nič rib nisem ujel. Ostaja mi samó še jeden lučaj; prosim te, stori, da mi bo morje ugodno, kakor je bilo nekđaj Mozesu!“ Razmetal je mreže v četrtič, in ko se mu je zdelo, da so polne rib, potegnil jih je na suho. Ali ribe ni bilo; pač pa je bila v mreži posoda od medí, ki je bila tako težka, da je ribič za trdno mislil, da mora nekaj v njej biti. Opazil je, da je s einom zadelana ter ima čuden vtisek na pečatu. Razveselil se je ter dejal: „Prodám jo zla-

tarju ter kupim za iztržene novce dokaj živeža!“ V tem je prevdarjal posodo od vseh strani in trkal na njo, da bi slišal, je-li kaj v njej. Slišal pa ni ničesar? To in pa čudni pečat sta ga prisilila misliti, da mora nekaj čudnega v njej biti. Da bi se prepričal, vzame nož v roko in odprè posodo brez posebnega truda. Ko je bila odprta, urno jo obrne narobe, in ker ni prav nič padlo iz nje, začudil se je še boljše. Položil je posodo pred se in jo pozorno ogledovaje, zapazil, da se je jel gost dim iz nje valiti. Bil je dim tako gost, da je moral ribič kake tri stopinje nazaj stopiti. Dim se je vzdignil k višku, razširil se potem po morji in morskih bregovih ter napravil gosto meglo. Lehko si mislimo, da je ta dogodek napolnil ribiča z velikim začudenjem. Ko je ves dim iz posode všel, skrčil in zgostil se je v trdo telo, iz katerega se je ustvaril duh, ki je bil še jedenkrat večji, kakor največji vseh velikanov. Ko je ribič ugledal to grozovito podobo, hotel je zbežati, pa bil je tako prestrašen, da ni mogel nobene noge premakniti.

„Salamon!“ vzkliknil je na to duh, „Salamon! veliki prorok božji, milost, milost! Nikdar več se nočem protiviti tvoje volji.“ Na to se je ribič zavedel in mu dejal: „Ne umejem te! Hudobni duh, kaj praviš? Vže več nego-li 18 stoletij je minulo, odkar je umrl Salamon, prorok božji, in mi smo tudi vže na konci dnij! Povej mi, kdo si, in zakaj si bil zaprt v tej posodi?“ Po teh besedah je duh ribiča ostro pogledal in mu rekel: „Govori previdnejše; dovolj si predrzen, da me imenuješ hudobnega duha!“ „Glej no“, odvrne ribič, imenovati te hočem toraj sitno môro!“

„Rečem ti,“ pravi duh, „govori previdnejše z menoj, predno te ubijem! Samó jedno milost ti hočem še podeliti, in ta je, da si moreš svobodno voliti način svoje smrti!“ — „In s čim sem te tako razžalil,“ nagovori ga zopet ribič, „da me za mojo dobroto hočeš tako odškodovati?“ — „Ne morem drugače,“ reče duh; „znati bi moral ti to vže poprej;“ poslušaj, kaj ti povem: „Jaz sem jeden nepokornih angelov, ki so se protivili božjé volji. Drugi duhovi so spoznali velikega Salamona, božjega proroka, in so se mu podvrgli! Jaz pa in Šakar se nisva hotela tako ponižati. Za kazen me je torej zaprl v to medeno posodo; da bi se pa ne mogel osvoboditi iz te ječe, pritisnil je na pokrov pečat, na katerem je utisnjeno imé samega boga. Potem me je vrgel v morje.“

„V prvem stoletji sem zaprisegel, da hočem tudi po smrti obogateti onega, kateri bi me osvobodil. Ali stoletje je minulo in nihče ni tega storil. V drugem stoletji sem zaprisegel, onemu, ki me reši, odpreti vse zemeljske zaklade; ali tudi tedaj nisem bil srečnejši. V tretjem stoletji sem obljubil svojega osvoboditelja narediti velikega kralja, bivati v njem kot duh ter mu vsaki dan izpolniti tri želje. Ali tudi to stoletje je minulo kakor prvi dne. V svojej jezi, da sem bil vže toliko časa zaprt, sklenil sem slednjič, vsacega, kdorkoli bi me v prihodnje osvobodil, brez usmiljenja umoriti, in mu dovoliti samó to milost, da si način svoje smrti prosto izvoli. Ker si ti danes prišel in me rešil, govori, na kak način želiš umreti?“

To je ribiča zeló užalostilo. „O jaz siromak!“ dejal je, „da sem kdaj prišel na to misel, takemu nehvaležniku kaj storiti. Prosim te, ne stori mi tako velike krivice in ne izpolni svoje prisege!“ — „Nikoli! tvoja smrt je gotova,“ rekel je duh, „izvoli si, kako najrajše umrješ!“ — Ko je ribič to

slišal, postalo mu je tesno pri srci, a bilo mu ni toliko zase, kolikor za ženo in otroke. Zaradi tega je poskušal duha pomiriti, ali vse zaman!

V sili si znamo hitro pomagati. Tudi ribič je mislil na zvijačo. Rekel je: „Ker se smrti ne morem ubraniti, podvržem se volji božjej. Predno pa si volim način smrti, zavežem te v imenu boga, katero je utisnjeno na pečat proroka Salamona, sina Davidovega, da mi bodeš povedal resnico na vprašanja, katera ti bodem dal.“ Duh, ki je moral le resnico govoriti, reče mu: „Vprašaj, kar hočeš, ali naglo!“

Ribič vpraša: „Rad bi vedel, če si bil res v tej posodi?“ — „Prav gotovo,“ reče duh! — „Zares ti tega verovati ne morem,“ nadaljuje ribič. „Ta posoda ni niti za tvojo nogo, kako bi bilo torej mogoče, da bi bil ves notri?“ — „Ali ne veruješ mojej prisegi?“ opomni ga duh. — „Prisegi ne verujem,“ odgovori ribič, „in tudi tega ne bom veroval, dokler me ne prepričaš.“ — Na to se je jelo telo duhovo zopet zmanjševati in se je izspremenilo v dim, ki se je kakor poprej razprostrl čez morje in morsko nabrežje. Na to se je dim zgostil in zlezal v posodo takó, da ga ni bilo prav nič več zunaj.“ In zdaj je zadonel glas iz posode: „No, neverjetni ribič,“ zdaj sem zopet v posodi; veruješ li zdaj?“

Ribič pa, mesto da bi odgovoril, segel je hitro po svinčenem pokrovčeku, zaprl trdno posodo in rekel: „duh, zdaj mi ni treba več tebe prositi milosti; izvoli si smrt kakeršno koli hočeš. Raje te zopet vržem v morje na tem mestu, kder sem te ujel.“ Duhu ni bilo pomagati.

(Iz češčine prel. H. Podkrajšek.)

O vrednosti časa.

Mnogo in to najveljavniših mož je cenilo vrednost časa zelo visoko ter se trudilo niti trenutja ne zamuditi z nedelavnostjo. O Frideriku Velikem, pruskem kralji, govori se celó, da je z vso resnobnostjo delal na to, da bi se odvadil spanja, ker je ta čas imel za izgubljen. — Imeniten angleški govornik Brougham je skrčil čas spanja na tri ure. — Pravdnik Cotten, jeden najdelavnejših mož, zapisal je na svoje duri: „Kratko se izrazi!“ — Ravno tako je profesor Ursin imel na durih zapisano: „Priatelj opravi svoj posel naglo — in otidi.“ — Učeni Skaliger je imel napis: „Čas je moje polje!“ Angleški učenjak Lord Bakon se je izrazil v nekej družbi: „Prijetelji so mi največji tatje mojega časa.“

J. M.

Najlepši šopek.

Mo se je 1836. l. oldenburgska kraljičina omožila z Otonom, grškim kraljem, bile so pri njenem dohodu v mesto Atene vse ceste posute z raznovrstnimi cveticami. Njej pa so poklonili šopek redkih a lepih cvetic — krompirjevega cvetja. Takrat namreč se je ondù začel še le krompir saditi in korist njegovo so tako živo čutili, da je njegovo cvetje veljalo sploh za najlepšo cvetico. Zato so mladej kraljici poklonili — najlepši šopek.

J. M.